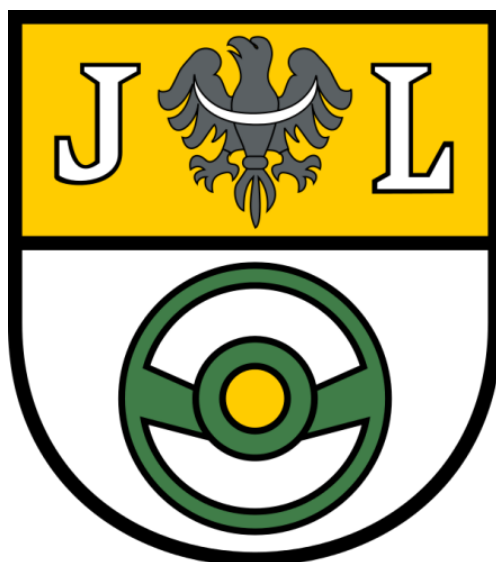

P R O G R A M

Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej

w GMINIE JELCZ-LASKOWICE

na lata 2023 - 2026

Wykaz skrótów:

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna

MGKPiRPA – Miejsko-Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych

KP – Komisariat Policji

MGCK – Miejsko-Gminne Centrum Kultury

MGCSiR – Miejsko-Gminne Centrum Sportu i Rekreacji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PK – Punkt Konsultacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PWD – placówki wsparcia dziennego i świetlice szkolne

UMiG – Urząd Miasta i Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

SPIS TREŚCI

PRZEMOC DOMOWA.....	3
DEFINICJA PRZEMOCY	3
RODZAJE PRZEMOCY	5
SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH.....	6
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	7
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	8
CHARAKTERYSTYKA GMINY JELCZ-LASKOWICE	10
ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ.....	15
DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY.....	18
ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	18
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	24
ADRESACI PROGRAMU	31
PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	31
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	32
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	33
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	34

PRZEMOC DOMOWA

DEFINICJA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 535), przemoc domowa to *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą, ograniczające lub pozbawiające te osoby dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotne, naruszające prywatność tych osób lub wzbudzające u nich poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”*.

W odniesieniu do zachowań przemocowych w rodzinie zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu. Pierwszą jest intencjonalność, co oznacza, że postępowanie sprawcy nie jest przypadkowe, ma charakter świadomego i zamierzonego działania. Drugim równoległym mechanizmem jest wykorzystanie przez sprawcę nierównowagi sił fizycznych, psychicznych i ekonomicznych do wymuszenia na osobie bliskiej pożądanego zachowania. Trzecia cecha to uderzenie w dobro drugiej osoby, naruszenie jej wolności osobistej i godzenie w jej podstawowe prawa. Ostatnia cecha to spowodowanie konkretnej szkody psychicznej bądź fizycznej, zadanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety i dzieci¹. Przemoc dotyczy jednak również mężczyzn oraz osób w podeszłym wieku. Przemoc wobec osób starszych, definiowana jest jako pojedyncze lub powtarzające się działanie, bądź brak odpowiedniego działania, które występuje w jakiegokolwiek relacji, gdzie oczekuje się zaufania. Przemoc ta może przybierać różne formy, takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, finansowa, przemoc na odległość a także intencjonalne oraz nieintencjonalne zaniedbanie². Ponadto może dochodzić do innego rodzaju przemocy, a mianowicie do dyskryminacji. Może ona przybierać formę działań

¹<https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

² A. Staręga, Przemoc wobec osób starszych. Czasopismo Niebieska linia, Instytut Psychologii i Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przemoc, 2003.

świadomych lub nieświadomych. Ofiarami takich poczynań padają również osoby starsze, które ze względu na swój wiek są dyskryminowane na rynku pracy, w doborze ofert rozrywkowych i rekreacyjnych³.

Wśród osób doznających przemocy może występować wyuczona bezradność, którą określa się jako syndrom zaburzeń poznawczych, motywacyjnych i emocjonalnych powstałych na skutek doświadczania przez jednostkę sytuacji braku kontroli. Dane zjawisko prowadzi najczęściej do braku motywacji zmiany danej sytuacji, przez co praca z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie jest niezwykle trudna i czasochłonna⁴. Wyuczona bezradność prowadzi do pojawienia się trzech rodzajów deficytów:

- ➔ motywacyjnego polegającego na zmniejszeniu motywacji do emitowania nowych działań dowolnych, czego wskaźnikiem jest m.in. dłuższy czas latencji;
- ➔ poznawczego polegającego na zaburzeniu w dostrzeganiu zależności pomiędzy reakcją a wzmocnieniem. Jeżeli jednostka, nawet przypadkowo emituje zachowanie, które przynosi jej wzmocnienie, to ma trudności w dostrzeżeniu związku pomiędzy emitowanym zachowaniem, a wzmocnieniem;
- ➔ emocjonalnego, czyli pojawienia się lęku oraz uczuć związanych z przygnębieniem i depresją⁵.

Osoby doznające przemocy nierzadko charakteryzuje niskie poczucie własnej wartości, winy oraz wstydu, co jest efektem poniżania, upokarzania i ciągłego krytykowania. To wszystko powoduje, że osoby te nabierają przekonania, iż są bez wartości, tracą dla siebie szacunek, wiarę we własne możliwości oraz zanika u nich poczucie bezpieczeństwa i zaufanie do siebie samego. Mają skrajnie niską samoocenę, czują złość i urazę, nie widzą też możliwości wyjścia z takiej sytuacji. Dopatrują się winy w sobie, a świat postrzegają jako wrogi i niepojęty.

Przemoc domowa dotyczy również rodzin, w których występują uzależnienia. Uzależnienie przynajmniej jednego członka rodziny ma niekorzystny wpływ na funkcjonowanie pozostałych jej członków. Wynika to między innymi z atmosfery panującej w domu, a także zaburzonych relacji między członkami rodziny z problemem alkoholowym, narkotykowym lub innym. Stan chronicznego napięcia i stresu wpływa destrukcyjnie nie tylko na funkcjonowanie w życiu codziennym osób dorosłych, ale stanowi zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka. Trwanie w ciągłej niepewności

³ E. Sygit, R. Ossowski, Przemoc wobec osób starszych ze względu na ich wiek, płeć i wykształcenie, *Gerontologia Polska*, tom 16, nr 3, 163–168.

⁴ M. Kofta, G. Sędek, Wyuczona bezradność. Podejście informacyjne, [w:] M. Kofta, *Psychologia aktywności: zaangażowanie, sprawstwo, bezradność*, Wydawnictwo Nakom, Poznań, 1993.

⁵ T. Jarmakowski, Styl atrybucji, poczucie kontroli i płeć a podatność na powstawanie syndromu wyuczonej bezradności, *FOLIA PSYCHOLOGICA* 13, 2009, s. 55-73.

i nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u niego poczucie braku stabilności oraz bezpieczeństwa.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

1. **Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być przeróżne, np. złamania, siniaki, poparzenia, itp. Powodowana jest poprzez np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
2. **Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie).
3. **Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
4. **Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób w rodzinie sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku sprawcy albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspakajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go

na utratę zdrowia, a nawet życia⁶. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

6. **Przemoc na odległość** – są to wszelkie działania typu wysyłanie smsów, sformułowania na portalach społecznościowych zawierające treści obraźliwe, naruszające godność, wysyłanie zdjęć intymnych bez zgody i wiedzy osoby, podszywanie się pod osobę.

SKALA PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy w rodzinie gromadzonych przez Policję, w 2020 roku ogólna liczba osób doznających przemocy kształtowała się na poziomie 85 575. O skali problemu przemocy świadczą również badania przeprowadzone w 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich, że co trzeci respondent zna osobiście w swoim otoczeniu/sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszał lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy wobec kobiet. Przypadki przemocy wobec mężczyzn zna natomiast co piąty ankietowany. Z deklaracji osób biorących udział w badaniu wynika, że odsetek osób doświadczających przemocy w ciągu całego swojego życia kształtował się na poziomie 24,7%. Przemoc domowa stanowi jeden z głównych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie temu zjawisku powinno zajmować więc priorytetowe miejsce wśród zadań realizowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia, przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów. Doświadczenie przemocy domowej niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw

⁶ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

Dziecka z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21%.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające, pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy w rodzinie lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z treścią art. 6 ustawy 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 545) do zadań własnych gminy należy *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej*. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

- ➔ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- ➔ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- ➔ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zatem redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Jelcz-Laskowice. **Program**

Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc domową.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ➔ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w domowej (wcześniej przemocy w rodzinie);
- ➔ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ➔ ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ➔ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ➔ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ➔ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ➔ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ➔ ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- ➔ ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ➔ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ➔ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.

Ponadto Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026 jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2023, którego celem głównym jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce*;

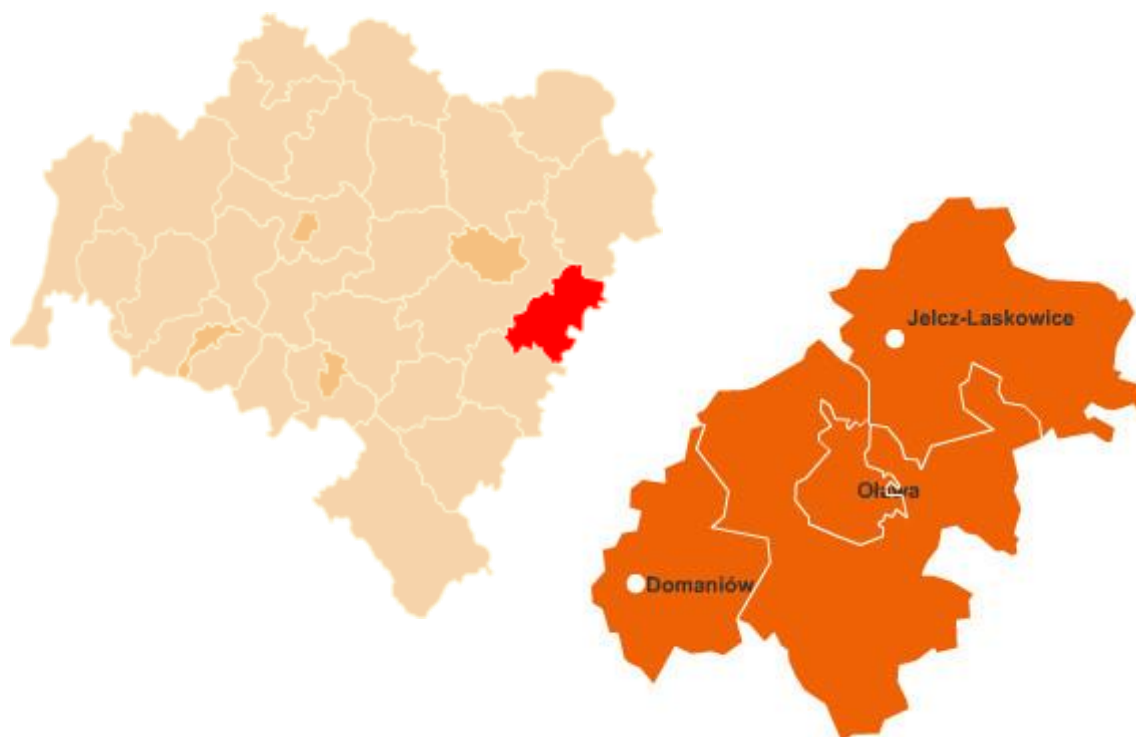
- o Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2021-2027;
- o Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2022-2023.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jelczu-Laskowicach.

CHARAKTERYSTYKA GMINY JELCZ-LASKOWICE

Jelcz-Laskowice to gmina miejsko-wiejska położona w województwie dolnośląskim, w powiecie oławskim. Miasto Jelcz-Laskowice jest siedzibą Gminy, jednakże na jej teren składają się 24 jednostki pomocnicze, w tym 9 osiedli i 15 sołectw. Charakteryzowana jednostka terytorialna oddalona jest o około 25 km od stolicy województwa – Wrocławia oraz o około 12 km od siedziby władz powiatowych – Oławy. Teren Gminy⁷ zajmuje 168,1 km², czyli 32,1% powierzchni całego powiatu. Jej obszar jest bogaty w pomniki przyrody, gdyż 33% terenu stanowią użytki leśne, z kolei grunty rolne to 57% regionu. Na obszarze Gminy znajduje się również rezerwat przyrody Łacha Jelcz. Graniczy ona z następującymi gminami: Czernica, Oleśnica, Bierutów oraz Oława.

Rysunek 1. Położenie gminy Jelcz-Laskowice na tle województwa dolnośląskiego oraz powiatu oławskiego

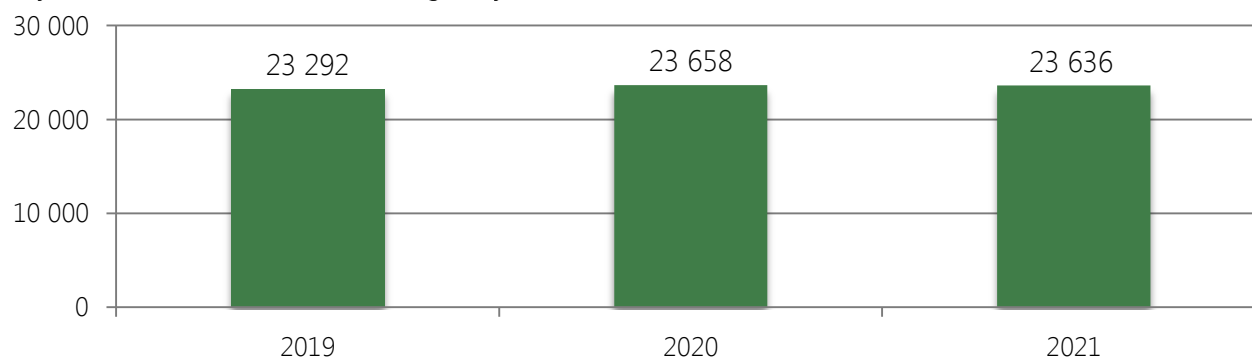

Źródło: *google.pl*

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Jelcz-Laskowice zamieszkuje **23 636** osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców zwiększyła się. W stosunku do 2019 roku widoczny jest wzrost na poziomie 2%.

⁷ Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o „Gminie” należy przez to rozumieć „Gminę Jelcz-Laskowice”.

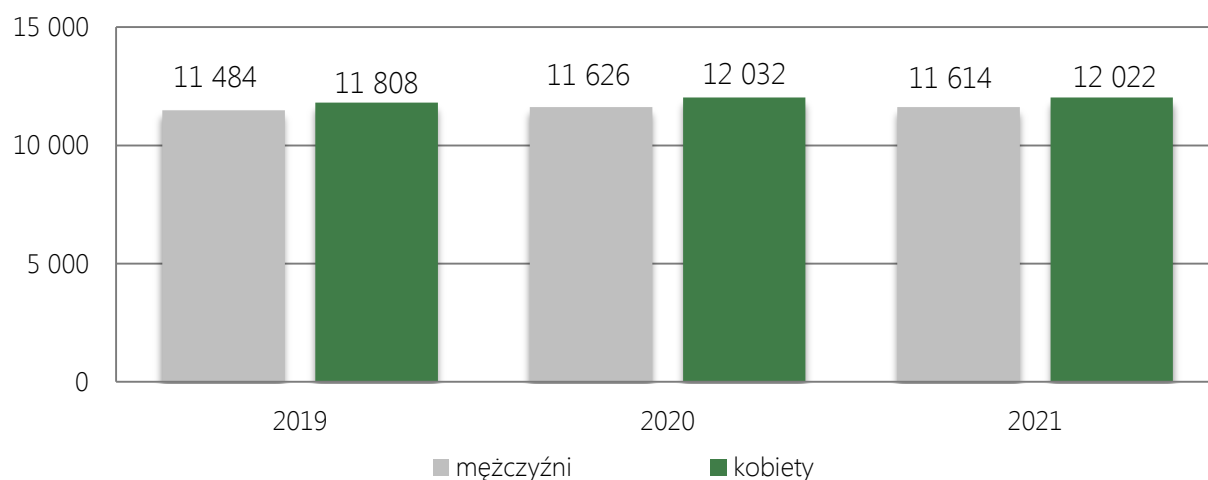
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jelcz-Laskowice w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Jelcz-Laskowice była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 51% ogólnej liczby ludności (**12 022** kobiety), natomiast mężczyźni 49% (**11 614** mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Gminie wynosił **104** co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety. W powiecie oławskim współczynnik ten był wyższy i wynosił 105, natomiast w województwie dolnośląskim przyjmował wartość 108.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Jelcz-Laskowice na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Jelcz-Laskowice w 2021 roku wskaźnik ten na 1000 ludności kształtował się na poziomie **-0,69** co oznacza, że przyjmował wyższą wartość zarówno w porównaniu do powiatu oławskiego (-2,63), jak i całego województwa dolnośląskiego (-5,52). W przypadku Gminy, ale także powiatu oławskiego i województwa dolnośląskiego, zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności.

Tabela 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Jelcz-Laskowice w porównaniu do powiatu oławskiego i województwa dolnośląskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
gmina Jelcz-Laskowice	0,73	-0,56	-0,69
powiat oławski	0,81	-1,93	-2,63
województwo dolnośląskie	-2,00	-4,09	-5,52

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Jelcz-Laskowice według ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawiała się następująco:

- **19,0%** mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- **58,4%** mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- **22,7%** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Jelcz-Laskowice. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest systematyczny spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności, z kolei odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym ulegał sukcesywnemu wzrostowi. Przemiany demograficzne świadczą o obecności zjawiska starzenia się społeczeństwa na terenie Gminy, które dostrzegalne są w większości rozwiniętych regionów i wynikają m.in. z rosnącej jakości życia i intensyfikacji polityki zdrowotnej. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w porównaniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności gminy Jelcz-Laskowice według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	18,6	18,7	19,0
wiek produkcyjny	60,3	59,3	58,4
wiek poprodukcyjny	21,1	22,0	22,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Działalność kulturalna w Gminie realizowana jest w głównej mierze przez **Miejsko-Gminne Centrum Kultury**, które odpowiedzialne jest za upowszechnianie kultury, zaspokajanie potrzeb kulturalnych lokalnej społeczności oraz pielęgnowaniu lokalnych tradycji. Centrum organizuje liczne wystawy artystyczne, wernisaże, spektakle teatralne, prelekcje filmowe, koncerty, a także imprezy artystyczne i rozrywkowe. W ramach jego działalności prowadzone są zajęcia i warsztaty artystyczne, koła zainteresowań oraz rozwija się działalność zespołów muzycznych, tanecznych i folklorystycznych, w tym Zespół Ludowy „Świtezianie”, „Złota Grupa Wokalna” Akademii Złotego Wieku, Chór „Viva La Musica” oraz dziecięcy zespół wokalny „Przyjaciele Słońca”.

Zadanie z zakresu upowszechniania wiedzy i kultury realizowane jest także przez funkcjonującą **Miejską Bibliotekę Publiczną w Jelczu-Laskowicach** wraz z filiami zlokalizowanymi w Miłoticach, Minkowicach Oławskich i Wójcicach. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność informacyjną, rekreacyjną i kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, w tym lekcji bibliotecznych, spotkań autorskich oraz warsztatów artystycznych dla najmłodszych mieszkańców Gminy. W budynku biblioteki głównej znajduje się ogólnodostępna pracownia komputerowa.

Zadania z zakresu sportu i rekreacji realizuje **Miejsko-Gminne Centrum Sportu i Rekreacji**. Wiodącym celem działalności Centrum jest organizacja różnorodnych zajęć sportowo-rekreacyjnych adresowanych do mieszkańców w różnym wieku, a także wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej i upowszechnianie kultury fizycznej oraz sportu. W strukturze MGCSiR znajduje się m.in. Hala Widowiskowo- Sportowa, sale i boiska sportowe, siłownia, sale konferencyjne i wypożyczalnia rowerów.

Baza oświatowa, dla której organem prowadzącym była Gmina Jelcz-Laskowice w 2021 roku składała się z następujących placówek:

- ➔ Publiczne Przedszkole Nr 1 w Jelczu-Laskowicach;
- ➔ Publiczne Przedszkole Nr 2 w Jelczu-Laskowicach;
- ➔ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Jelczu-Laskowicach;
- ➔ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Skłodowskiej-Curie w Jelczu-Laskowicach;
- ➔ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. B. Prusa w Jelczu-Laskowicach wraz z filią;
- ➔ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Maratończyków Polskich w Miłoszycach;
- ➔ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Minkowicach Oławskich;
- ➔ Publiczna Szkoła Podstawowa im. J. Kochanowskiego w Wójcicach.

W szkołach podstawowych funkcjonują także oddziały „0”.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje 1 prywatne przedszkole oraz autorska Szkoła Podstawowa „Altra”, dla których samorząd lokalny nie jest podmiotem

prowadzącym, a także Zespół Szkół im. Jana Kasprowicza w Jelczu-Laskowicach prowadzony przez Powiat Oławski.

W zakresie infrastruktury społecznej znajdującej się na terenie gminy Jelcz-Laskowice należy wskazać również **Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną**, której pracownicy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży, a także wspierają rodziców w zakresie wychowania i kształcenia ich dzieci. Instytucja obejmuje swoim poradnictwem wszystkich uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy i jest jednostką organizacyjną powiatu oławskiego.

Obsługą jednostek oświatowych prowadzonych przez Gminę zajmuje się Zespół Ekonomiczno-Administracyjny w Jelczu-Laskowicach, który prowadzi bieżącą dokumentację i sprawuje nadzór finansowy, administracyjny, rachunkowy i prawny nad jednostkami.

Opiekę nad dziećmi do 3 roku życia sprawuje **Żłobek Niepubliczny „Tuptuś” w Jelczu-Laskowicach**.

Ważnym zasobem Gminy w zakresie wspierania prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży są 3 placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, w których realizowany jest program wychowawczy.

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Jelcz-Laskowice zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej**. Zespół Interdyscyplinarny tworzy Burmistrz Miasta i Gminy powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 535):

1. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.
2. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
 - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
 - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
 - 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 - 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026 wraz z obszarami ich działania przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej wraz z obszarami ich działania

Instytucja	Obszar działania
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza,▪ poradnictwo,▪ udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,▪ dystrybucja ulotek edukacyjno-informacyjnych,▪ organizowanie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,▪ prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych,▪ udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką przemocy i uzależnień,

	<ul style="list-style-type: none">▪ obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Miejsko-Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none">▪ Realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
Placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,▪ realizacja projektów profilaktycznych podejmujących problematykę przemocy,▪ udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych.
Komisariat Policji	<ul style="list-style-type: none">▪ Uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”,▪ podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
Placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">▪ Wczesna diagnoza,▪ przekazywanie informacji na temat różnych form pomocy,▪ uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupy robocze	<ul style="list-style-type: none">▪ Diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej,▪ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,▪ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową,▪ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,▪ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,▪ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,▪ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,▪ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,▪ realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Źródło: opracowanie własne

Kluczowym zasobem gminy Jelcz-Laskowice w zakresie wsparcia osób doznających lub stosujących przemoc jest **Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy ul. Bożka 13**, który oferuje pomoc i wsparcie w formie porad i konsultacji indywidualnych w sytuacjach związanych z wystąpieniem problemu przemocy w rodzinie, szczególnie dotyczących problemów uzależnienia od alkoholu oraz innych form uzależnienia, współuzależnienia, konfliktów i przemocy w rodzinie.

Można wyróżnić także podmioty będące pomocne w rozwiązywaniu problemów dotyczących przemocy, szczególnie w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej, takie jak:

- instytucje kulturalno-rekreacyjne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oławie,
- Poradnia Leczenia Odwykowego – Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna,
- Fundacja „PO PROSTU RAZEM”,
- Stowarzyszenie Abstynenckie,
- Fundacja „Pomaluj Mi Świat”,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- placówki wsparcia dziennego i świetlice szkolne,
- lokalne organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

ZASOBY LUDZKIE:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie realizacji **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026** współpracuje z osobami zawodowo zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie na szczeblu gminnym oraz powiatowym, do których należą m.in.:

- pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- psycholodzy, psychoterapeuci i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,
- kuratorzy społeczni oraz zawodowi,
- pracownicy socjalni,
- prawnicy,
- pracownicy ochrony zdrowia,
- członkowie Miejsko-Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

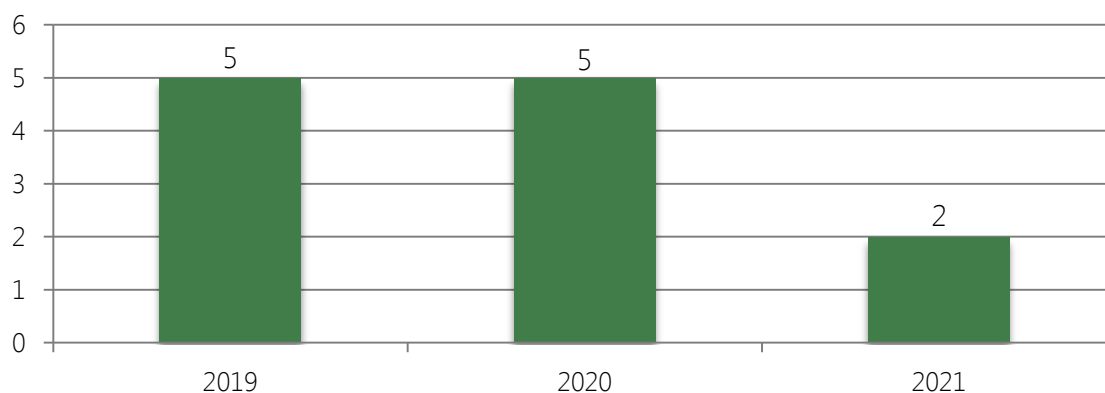

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W 2021 roku w gminie Jelcz-Laskowice z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystały 2 rodziny liczące 4 członków. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS z omawianego powodu, na przestrzeni ostatnich lat uległa zmniejszeniu o 60%. W 2021 roku pomocą społeczną objęto łącznie 364 rodziny, zatem rodziny dotknięte problemem przemocy stanowiły zaledwie 0,6% spośród wszystkich korzystających ze wsparcia.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021. W 2021 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 3, a na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała ona wahaniom. W 2021 roku zostało utworzonych 76 grup roboczych, co oznacza, że w porównaniu do trzech ostatnich lat, osiągnęła najwyższą wartość, a w omawianym okresie ulegała systematycznemu wzrostowi. Z kolei liczba ich posiedzeń kształtowała się w 2021 roku na poziomie 225, a w okresie lat 2019-2021 ulegała znacznym wahaniom. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021

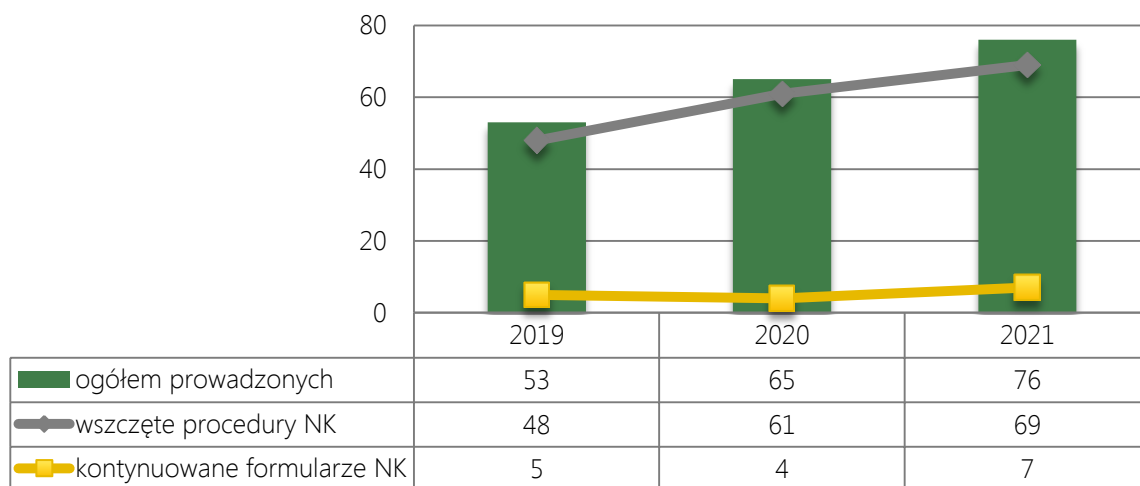
L.P.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	1	3
2	liczba utworzonych grup roboczych	48	61	76
3	liczba posiedzeń grup roboczych	109	79	225

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 i 2021 roku

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach do Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemy domowej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba ogółem prowadzonych oraz zainicjowanych w roku sprawozdawczym procedur „Niebieskie Karty” ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2019 roku były to 53 procedury, w tym 48 wszczętych, w 2020 roku – 65, w tym 61 zainicjowanych w omawianym roku, natomiast w 2021 roku – 76, spośród których 69 wszczętych było w roku sprawozdawczym. Liczba kontynuowanych procedur przyjmowała z kolei zróżnicowane wartości. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na wykresie 4.

Wykres 4. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 i 2021 roku

W roku 2019 i 2021 we wszystkich rodzinach, wobec których wszczęta została procedura „Niebieskie Karty” występował problem przemy, natomiast w 2020 roku w 17 środowiskach specjaliści nie rozpoznali tego problemu, wobec czego liczba rodzin dotkniętych problemem przemy była niższa niż liczba prowadzonych procedur. W 2021 roku liczba osób, które zostały objęte wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego w

ramach realizacji procedury wyniosła 250, w tym 91 kobiet, 87 mężczyzn oraz 72 dzieci. Analizując dane w tym zakresie można dostrzec, iż w porównaniu do 2019 roku, liczba rodzin dotkniętych przemocą oraz ich członków znacząco się zwiększyła. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w części rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” obecne są dzieci, które są świadkami przemocy oraz doświadczają tego problemu bezpośrednio.

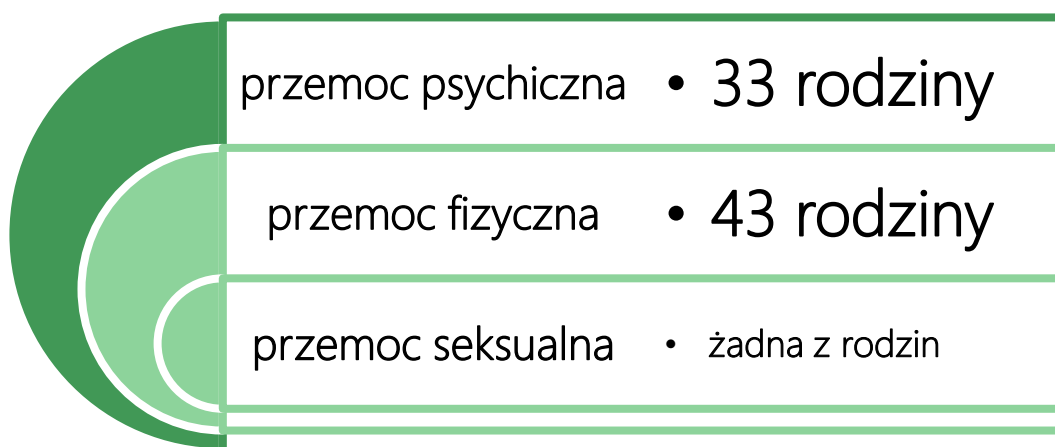
Tabela 5. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Jelcz-Laskowice objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021

LP.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba rodzin	53	48	76
2	liczba osób ogółem	155	198	250
3	liczba dzieci	49	53	72
4	liczba kobiet	56	68	91
5	liczba mężczyzn	50	77	87

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 i 2021 roku

Spośród 76 rodzin objętych wsparciem członków Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu wystąpienia przemocy w rodzinie, większość z nich dotknięta była przemocą fizyczną, tj. 43 rodziny. W omawianym roku liczba rodzin zmagających się z problemem przemocy psychicznej, wobec których zainicjowane zostały działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynosiła 33, z kolei żadna z rodzin objętych procedurą nie była dotknięta przemocą seksualną.

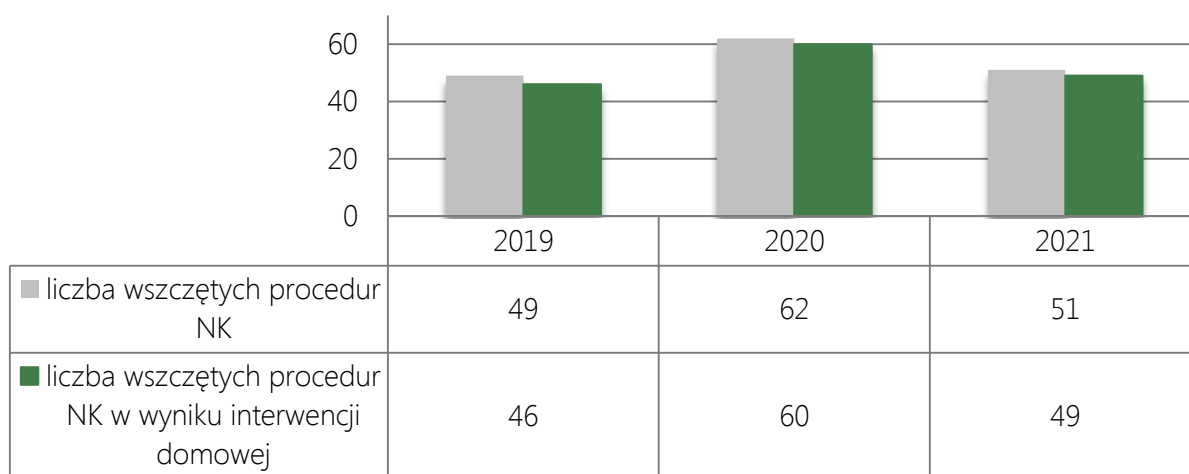
Rysunek 2. Formy przemocy występujące w rodzinach, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty w 2021 roku

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 i 2021 roku

Istotnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy są również działania podejmowane przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Jelczu-Laskowicach. Jak wynika z danych przekazanych przez KP, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba wszczętych przez funkcjonariuszy Policji procedur ulegała wahaniom, podobnie jak liczba przeprowadzonych na terenie Gminy interwencji domowych, które zakończyły się wypełnieniem formularza „Niebieska Karta”. Z analizowanych danych wynika, iż w 2021 roku wszczęto łącznie 51 procedur, a zdecydowana większość z nich była następstwem przeprowadzonej interwencji (49).

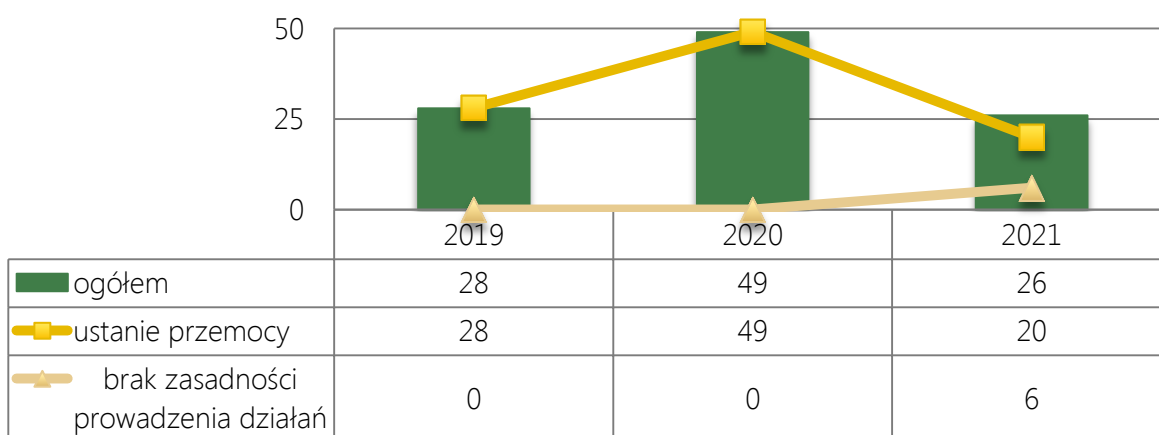
Wykres 5. Działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji na terenie Gminy w latach 2019-2021

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Jelczu-Laskowicach za lata 2019-2021

W 2021 roku zakończono 26 spraw w ramach procedury – z czego 20 z powodu ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania planu pomocy, a 6 w wyniku braku zasadności podejmowanych działań. Liczba zakończonych procedur na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała wahaniom – w 2019 roku zakończono 28 procedur, w kolejnym o 75% więcej, z kolei w 2021 roku o 29% mniej.

Wykres 6. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

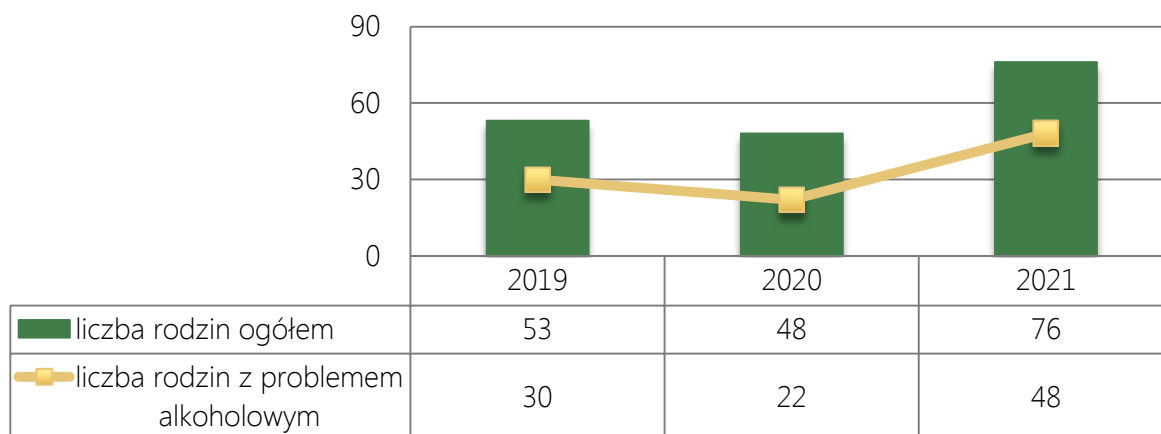

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 i 2021 roku

Problem przemocy domowej często jest skorelowany z problemowym sięganiem po alkohol lub inne używki. Jak wynika z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego, na przestrzeni lat 2019-2021 znaczna część rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” zmagająca się z problemem alkoholowym. W 2021 roku takich rodzin było 48 i stanowiły one 63% rodzin objętych procedurą, w 2020 roku ich udział wynosił 46%, a w 2019 roku – 57%.

Wykres 7. Liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych procedurą „Niebieskie Karty” z powodu przemocy w rodzinie w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z Realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2019, 2020 i 2021 roku

Jednym z zadań członków MGKPIRPA jest motywowanie sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, a także motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy i diagnozowanie ich sytuacji w rodzinie. Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba sprawców przemocy motywowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym ulegała wahaniu. W 2021 roku przeprowadzono rozmowy z 18 osobami, w 2020 z 12 sprawcami przemocy, natomiast w 2019 roku z 20. Jak wynika z danych MGKPIRPA, liczba osób doświadczających przemocy, z którymi członkowie Komisji podejmowali rozmowy diagnozujące i motywujące do zgłoszenia się do miejsc udzielających profesjonalnej, interdyscyplinarnej pomocy ulegała systematycznemu spadkowi, gdyż w 2019 roku były to 24 osoby, w 2020 roku – 19, z kolei w 2021 roku rozmawiano z 16 osobami doznającymi przemocy. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

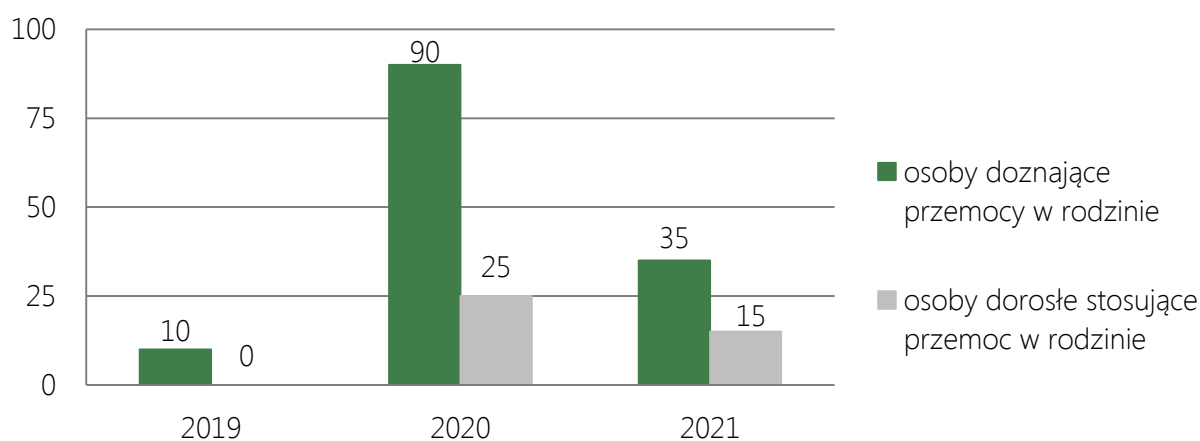
Tabela 6. Działania podejmowane przez członków MGKPIRPA wobec osób stosujących i doświadczających przemocy w rodzinie w latach 2019-2021

LP.	wyszczególnienie	2019	2020	2021
1	liczba sprawców przemocy motywowanych do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych	20	12	18
2	liczba dorosłych ofiar przemocy domowej objętych diagnozą ich sytuacji w rodzinie oraz motywowanych do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy	24	19	16

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie udzielono 42 porad 35 osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz 19 porad 15 osobom stosującym przemoc w rodzinie. Dane źródłowe wykazują, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób, których dotyczy problem przemocy w rodzinie zgłaszających się po poradę do Punktu ulegała znaczącym wahaniom, gdyż w 2019 roku z pomocy specjalistów skorzystało 10 osób doznających przemocy ze strony członków swoich rodzin, a w 2020 roku – 90 osób doświadczających i 25 osób dopuszczających się przemocy.

Wykres 8. Liczba osób doświadczających i stosujących przemoc, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Znaczącym ograniczeniem w zakresie świadczenia pomocy i wsparcia na terenie Gminy jest brak grup pomocowych dla osób uwikłanych w problem przemocy, tj. grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie. Dodatkowo, dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą nie są prowadzone zajęcia socjoterapeutyczne.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest redukcja skali problemu przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności lokalnego systemu pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc domową, poprzez prowadzenie skutecznych oddziaływań korekcyjnych w stosunku do osób dopuszczających się przemocy oraz szeroką profilaktykę i edukację społeczną w zakresie rozpoznawania i interwencji w sytuacji zaobserwowania tego problemu w swoim środowisku.

Cel będzie realizowany w następujących obszarach:

1. Podniesienie świadomości społecznej dotyczącej przejawów i konsekwencji zjawiska przemocy domowej w ramach działalności edukacyjno-profilaktycznej.
2. Zapewnienie ochrony i wieloaspektowego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.
3. Rozwijanie form oddziaływania na sprawców przemocy domowej.
4. Zwiększenie skuteczności działań pomocowych osób realizujących zadania związane z przemocą domową, poprzez systematyczne podnoszenie kompetencji osób oraz prowadzenie profilaktyki syndromu wypalenia zawodowego.

Cele szczegółowe Programu postawione na podstawie zidentyfikowanych potrzeb:

1. Podniesienie świadomości społecznej dotyczącej przejawów i konsekwencji zjawiska przemocy domowej w ramach działalności edukacyjno-profilaktycznej.
 - A. Zwiększenie wiedzy mieszkańców w obszarach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej oraz stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci.
 - B. Poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.
 - C. Pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców wobec osób stosujących przemoc oraz prowadzenie działań profilaktycznych.
 - D. Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia w przypadku problemu przemocy domowej na terenie Gminy.

LP.	ZADANIE	WSKAŹNIK	REALIZATORZY I PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE
1.	Prowadzenie działań informacyjnych na temat miejsc/osób udzielających pomocy i wsparcia w przypadku doświadczenia lub stosowania przemocy.	→ Liczba rozpowszechnionych informacji.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, PK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PWD.
2.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych kampanii społecznych.	→ Liczba zrealizowanych kampanii na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. → Liczba uczestników.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, PK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Edukacja mieszkańców w zakresie skutecznych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	→ Liczba działań podjętych w ramach edukacji. → Szacunkowa liczba odbiorców.	ZI, UMiG, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe.
4.	Edukacja na temat przemocy w rodzinie oraz związanych z nią innych problemów jak uzależnienia poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.	→ Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur. → Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, PWD, MGCK, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Edukacja dzieci i młodzieży na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie i w szkole.	→ Liczba zrealizowanych programów/warsztatów → Szacunkowa liczba odbiorców programów/warsztatów.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, PWD, MGCK, MGCSiR.
6.	Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów,	→ Liczba zrealizowanych działań. → Szacunkowa liczba odbiorców działań.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, PWD, MBP, MGCK,

	sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.		MGCSiR, placówki oświatowe.
7.	Przeprowadzanie akcji profilaktycznych mających na celu podnoszenie wrażliwości społecznej na kwestie przemocy domowej.	→ Liczba zorganizowanych akcji profilaktycznych.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, MBP, PWD, MGCK, MGCSiR, placówki oświatowe.
8.	Przeprowadzanie działań edukacyjnych mających na celu wskazanie prawidłowych zachowań w przypadku zaobserwowania przemocy.	→ Liczba zorganizowanych działań.	ZI, UMiG, KP, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, PWD, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
9.	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców.	→ Liczba możliwych form spędzania czasu wolnego. → Liczba uczestników organizowanych zajęć.	ZI, UMiG, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, MBP, MGCK, MGCSiR, placówki oświatowe.
10.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze.	→ Liczba zrealizowanych programów. → Szacunkowa liczba odbiorców programów.	ZI, KP, UMiG, MGKPIRPA, MGOPS, NGO, placówki oświatowe, PCPR, PPP.
11.	Diagnozowanie i stałe monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów szkół.	→ Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy.	MGOPS, UMiG, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.

2. Zapewnienie ochrony i wieloaspektowego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

- A. Świadczenie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki na obszarze Gminy.
- B. Podniesienie jakości życia i bezpieczeństwa ofiar przemocy.
- C. Rozwój współpracy międzyorganizacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	→ Liczba osób, które skorzystały ze schronienia.	ZI, MGOPS, UMiG, PCPR.
2.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	→ Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy. → Liczba osób, które skorzystały z pomocy w formie bezpłatnego poradnictwa. → Liczba instytucji zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, UMiG, PK, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
3.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	→ Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową i rzeczową z powodu problemu przemocy.	MGOPS.
4.	Udzielanie rodzinom doświadczającym przemocy pomocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	→ Liczba rozpoczętych procedur. → Liczba rodzin objętych procedurą. → Liczba zakończonych procedur.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
5.	Tworzenie i rozwój organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom i przemocą w rodzinie.	→ Liczba podjętych działań w kierunku tworzenia i rozwoju organizacji pozarządowych.	ZI, MGKPIRPA, UMiG, MGOPS, KP, NGO.

6.	Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.	➔ Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej.	MGOPS.
7.	Objęcie rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny w celu niedopuszczenia do pojawienia się zachowań przemocowych.	➔ Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	MGOPS.
8.	Umieszczanie dzieci doświadczających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków na ich pobyt.	➔ Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	ZI, PCPR, MGKPIRPA, MGOPS, KP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
9.	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy, ich rodzin oraz osób stosujących przemoc domową.	➔ Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego.	PK, ZI, UMiG, MGKPIRPA, MGOPS.
10.	Podjęcie współpracy z certyfikowanym konsultantem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w przedmiocie prowadzenia konsultacji w PK.	➔ Liczba konsultantów ds. przemocy w Punkcie Konsultacyjnym. ➔ Liczba osób objętych wsparciem konsultanta.	PK, ZI, UMiG, MGKPIRPA, MGOPS.
11.	Utworzenie grupy samopomocowej/ terapeutycznej dla osób doświadczających przemocy domowej.	➔ Liczba osób uczęszczających na spotkania grupy samopomocowej.	MGOPS.
12.	Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci wychowujących się w rodzinach dotkniętych przemocą.	➔ Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach.	UMiG, MGKPIRPA, MGOPS.

3. Rozwijanie form oddziaływania na sprawców przemocy domowej.

- A. Zwiększenie dostępności do miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie ich jakości.
- B. Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych.
- C. Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania poprzez skuteczne oddziaływanie korekcyjne i edukacyjne.

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba osób, które podjęły udział w programie.➔ Liczba osób motywowanych do udziału w programach.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, PCPR.
2.	Motywowanie do udziału w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba osób, które podjęły udział w programie.➔ Liczba osób motywowanych do udziału w programach.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, PCPR.
3.	Badanie efektywności lokalnych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba ewaluacji podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w ramach Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
4.	Izolowanie sprawców przemocy poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba interwencji związanych z usunięciem sprawcy przemocy z miejsca zamieszkania.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, KP.

4. Zwiększenie skuteczności działań pomocowych osób realizujących zadania związane z przemocą domową, poprzez systematyczne podnoszenie kompetencji osób oraz prowadzenie profilaktyki syndromu wypalenia zawodowego.

- A. Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy domowej w Gminie.
- B. Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy.
- C. Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.

LP.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące
1.	Prowadzenie diagnoz w zakresie potrzeb szkoleniowych osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba przeprowadzonych diagnoz.➔ Liczba osób objętych diagnozą potrzeb.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, UMiG, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
2.	Przeprowadzenie szkoleń, seminarium, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji.➔ Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, UMiG, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
3.	Kierowanie osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i finansowanie ich uczestnictwa w konferencjach, szkoleniach i wizytach studyjnych.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba szkoleń/konferencji/wizyt studyjnych, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy.➔ Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/konferencjach/wizytach studyjnych.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, UMiG, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
4.	Prowadzenie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba przeprowadzonych superwizji.➔ Liczba uczestników superwizji.	ZI, MGOPS, MGKPIRPA, KP, PK, placówki ochrony zdrowia, PCPR.

5.	Monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba zrealizowanych procedur „Niebieskie Karty”.➔ Liczba rodzin, w których ustała przemoc po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, KP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.
6.	Prowadzenie zewnętrznego coachingu/doradztwa dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w celu zapobiegnięcia wypaleniu zawodowemu.	<ul style="list-style-type: none">➔ Liczba osób objętych wsparciem coachingowym/doradztwem.	ZI, MGKPIRPA, MGOPS, PCPR, PK.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- ➔ mieszkańców gminy Jelcz-Laskowice, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- ➔ osób, które dotknięte zostały przemocą domową,
- ➔ osób stosujących przemoc w rodzinie,
- ➔ świadków przemocy w rodzinie,
- ➔ osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- ➔ Podniesienie świadomości mieszkańców w obszarze przemocy domowej, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- ➔ Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- ➔ Zmniejszenie liczby osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- ➔ Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
- ➔ Zmiana biernych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
- ➔ Budowa kompleksowego i skutecznego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Zasady realizowania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- **szczególnej ochrony dzieci**, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania realizowane w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026 finansowane będą z budżetu Gminy oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu Programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej powinny opierać się na:

- ➔ ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- ➔ ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- ➔ opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- a) analizę dokumentów,
- b) badanie ankietowe adresatów Programu,
- c) badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy w rodzinie jest problemem dotykającym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobą uwikłanym w problem przemocy, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu gminy Jelcz-Laskowice stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne wobec osób doświadczających jak i stosujących przemoc nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy z psychologiem, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych.

Cele i zadania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2023-2026, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.